

KÜSIMUS

Kas kasutada ehete ja käekellade kandmist või mitte , et mõjutada mikroorganismide hulka kätel?

SIHTRÜHM:

SEKKUMINE:

ehete ja käekellade kandmist

VÕRDLUS:

mitte

PEAMISED
TULEMUSNÄITAJAD:

Tulemusnäitajad: mikroorganismide hulga vähenemine kätel, mikroorganismide ülekandumise vähenemine, tervishoiutekkestes infektsioonide avaldumuse vähenemine

KONTEKST:

Kliiniline küsimus nr 2: Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajate sõrmuste, käekellade, käekettide ja -võrude kandmine või mittekanndmine mõjutab mikroorganismide hulka kätel?

VAATENURK:

TAUST:

HUVIDE KONFLIKT:

HINNANG

Probleem

Kas probleem on prioriteetne?

OTSUS

TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL

TÄIENDAVALD
KAALUTLUSED

☐ Ei ☐ Pigem ei ☐ Pigem jah ☒ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	<p>Ravijuhendi töörihm esitas kliinilise küsimuse seetõttu, et tervishoiutöötajad soovivad kanda ehteid (mh kätel), kuid ei ole head ülevaadet, kui võrd esineb mikroorganismide (sh potentsiaalselt patogeensete mikroorganismide kandlust) ehte all, milline on nende ülekandumise tõenäosus ning mõju nosokomiaalsete infektsioonide tekkele.</p> <p>TAUSTAINFOKS -- kust/kuidas Eesti juhendi jaoks teaduslikku tõendusmaterjali otsiti: Eesti ravijuhendi koostamisel võeti aluseks 2019. aastal avaldatud Austraalia ravijuhend "Australian Guidelines for the Prevention and Control of Infection in Healthcare (2019)" (https://www.nhmrc.gov.au/about-us/publications/australian-guidelines-prevention-and-control-infection-healthcare-2019), lootuses piirduda selles antud soovitude Eesti oludele vastavaks kohendamisega.</p> <p>Ehete kandmise kohta juhendis aga n-ö klassikalist kliinilist soovitusi antud ei ole -- piirduti töörihma üksmeelse nn konsensusliku soovitusega: "<i>The consensus recommendation is to strongly discourage the wearing of watches, rings or other jewellery during health care; however if jewellery must be worn in clinical areas it should be limited to a plain band (e.g. wedding ring) and this should be moved about on the finger during hand hygiene practices. In high-risk settings such as operating suites/rooms, any jewellery, even a plain band, should not be worn.</i>". Ehete kandmisest on aga juhendis siiski mitmel pool juttu, kuid nimetatud on üksnes väheseid vanu allikaid. Mh viidatakse WHO 2009. aasta kätehügieeni juhendile "World Health Organization (WHO) Guidelines on Hand Hygiene in Health Care" (2009)" (http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44102/9789241597906_eng.pdf;jsessionid=0F3B7B949CB298D9199F204FB07543A8?sequence=1). Ka sealt lisanduvad vaid üksikud ja vanad tõendusmaterjali allikad, millest mõningate täisteksti ega teese ei õnnestunud nende ammuse avaldamise aja tõttu kätte saada.</p> <p>Et Eestis võiks nakkushaigusi puudutavates küsimustes mh juhinduda <i>European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)</i> soovitudest, vaadati tõendusmaterjali otsingul ECDC kätehügieeni puudutavat infot (https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/directory-guidance-prevention-and-control/core-requirements-healthcare-settings-0). Lisaks WHO 2009 juhendile viitab ECDC ka <i>European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (ESCMID)</i> 2013. aastal koostatud juhendile "ESCMID guidelines for the management of the infection control measures to reduce transmission of multidrug-resistant Gram-negative bacteria in hospitalized patients" (https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1469-0691.12427). Sellest juhendist lisandub vaid üks teemakohane tõendusmaterjali allikas.</p> <p>Austraalia 2019. aasta ravijuhendi tõendusmaterjalile lisaks tehti ka värskema tõendusmaterjali otsing, mille tulemusena leiti 4 teemakohast uuringut.</p> <p>Eestis kehtivad 08.2020 seisuga järgmised nn üldjuhendid: (1) Isolatsioonabinöüd. Terviseamet 2016 (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigus/juhendid/juhend_isolatsioonabinouid_lisad_1_2.pdf). Peatükk 4. 'Standardabinöüd', alapeatükk 4.1 'Kättehügieen': mh "Ei kanta: sörmuseid jt ehteid, käekella, küünelakki, kunstküüsi"</p> <p>(2) Standardnõuded hoolekandeaustuses teenuse osutamiseks ja külastuste korraldamiseks, COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks. Terviseamet 8.10.2020 (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigus/juhendid/COVID-19/standardnouded_hoolekandeaustuses_teenuse_osutamiseks_ja_kulastuste_korraldamiseks_08.10.2020_.pdf) Peatükk 5. Kätehügieen' 5.1. Üldised nõuded: mh "Sörmuste, käekettide, -kellade ja -võrude kandmine töö ei ole lubatud"</p> <p>(3) Haiglanakkustõrje standardid: Sotsiaalministeerium 2000 (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/content-editor/vanaveeb/Nakkushaigus/juhendid/HNTsstandardid.pdf) 2. Käte pesemine; 2.2 Käte pesemise tehnika: "Kell ja käevõrud takistavad randmete pesemist. Seetõttu pole neid soovitatav kanda. Ka sörmuseid ei tohi kanda, sest nende alla jääb mustust ja niiskust. See soodustab nahabakterite paljunemist."</p> <p>(4) Nakkushaiguste ennetamise ja tõrjealane tegevusjuhend hoolekodudele 2017 (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/contenteditor/vanaveeb/Nakkushaigus/juhendid/Nakkushaiguste_ennetamise_ja_torjealane_tegevusjuhend_hoolekodudele.pdf) Kättehügieenist juttu väga lühidalt, ehete ja küünite (laki jm) teemat ei puudutata.</p>	
<p>Soovitud mõju Kui suur on eeldatav soovitud mõju?</p>		
<p>OTSUS</p>	<p>TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL</p>	<p>TÄIENDAVALD KAAVUTLUSED</p>

<ul style="list-style-type: none"> ☒ Tühine ☐ Väike ☐ keskmine ☐ Suur ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda 	<p>Ehete, täpsemalt sõrmus(t) ja käekella kandmisel ei olnud ühegi tõendusmaterjalina kasutatud uuringu andmetel töörühma poolt oluliseks peetud tulemusnäitajate alusel positiivset mõju. Uuringuid, milles oleks uuritud käekettide, -võrude kandmise mõju, ei leitud.</p>	<p>Arutluseks: Kuivõrd oluline on inimesele ehete enesekaunistamise võimaluse andmine vs piiramine töö? A.j silmas peetud ehteid (sh kella) kätel.</p> <p>Lembi: Tagasihoidlik ehe perearstipraksises vaikumisi vastuvõetav, lubatud. Oluline on, kas kontakt patsiendiga/kliendiga. Kiirabitöötaja ja käekell -- tööalasel oluline. Laiem arusaam, et ei peaks kandma, kuid üksikud erandid ikka.</p>
--	--	--

Soovimatu mõju

Kui suur on eeldatav soovimatu mõju?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Suur ☒ keskmine ☐ Väike ☐ Tühine ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda 	<p>Ehete kandmise negatiivse mõju kohta leiti järgmine tõendusmaterjal: 11 jälgimis- või läbilõikelist uuringut (5)(8)(4)(9)(6)(10)(11)(2)(3)(7)(12) ja 1 juhuslikustatud kontrolluuring (kuid viimane üksnes ühe kätehügieenivahendi kasutamise korral) (1) näitasid, et sõrmuse kandmisel on tervishoiutöötaja kätel mikroorganismide (eelkõige bakterite) hulk statistiliselt oluliselt suurem kui mitteandmisel. Mõnel juhul võrreldi sõrmuskandjate käsi mitteandjate kätega, mõnel juhul sõrmusega käsi nn kontrollkätega, milleks olid kas sama uuritava teine sõrmuseta käsi ja/või kontrollrühma kuuluva inimese sõrmuseta käsi/käed. Kolme uuringu andmeil püsis oluline vahe sõrmusega ja sõrmuseta käel leitud bakterite hulga vahel ka pärast kätehügieeni erineva vahendiga (2)(3)(1). Kahest uuringust ilmnis, et sõrmusete vahel -- nn abielusõrmuse tüüpi sile/lihtne sõrmus ja kivi(de) vm kaunistustega sõrmus, vahet ei olnud (4)(5). Küll aga näitas üks uuring, et (kantavate) sõrmuste arvu suurenedes suurenes käte kontaminatsiooni šanss olulisel määral (5). Kahest käekella kandmise mõju hindavast jälgimisuuringu selgus, et bakterite hulk uuritavate kellaga käe nahal oli statistiliselt oluliselt suurem kui kellata käel (6)(7). Uuringuid, milles oleks käsitletud käekettide, -võrude kandmise mõju, ei leitud.</p> <p>Ehete, täpsemalt sõrmuse kandmise mõju mikroorganismide ülekandumisele (kätlemisel) käsitles vaid 1 jälgimisuuring (10), millest selgus, et bakterite ülekandumise šanss sõrmusega käte oli statistiliselt oluliselt suurem kui sõrmuseta käte. Autorid toovad aga välja, et see erinevus ei olnud tingitud üksnes sõrmusest. Nimelt esines sõrmusekandjate kätel statistiliselt oluliselt rohkem mittefermenteerivaid (ingl <i>nonfermentative</i>) gram-negatiivseid ja enterobaktereid. <i>Staphylococcus aureus</i> e ülekandumise osas selles uuringu uuringurühmade vahel statistiliselt olulist erinevust ei nähtud.</p> <p>Ehete kandmise mõju kohta tervishoiutekete infektsioonide avaldumisele ühtki tõendusmaterjali allikat (uuringut) ei leitud.</p>	<p>Arutluseks, kuivõrd olulised on muud ehete kandmise negatiivsed mõjud: - ehe võib kaitseskinda (NB! kummikinda asemel) katki teha, - talgi vm kummikinnastes kasutatava aine kogunemine ehte (eelkõige sõrmuse) alla -- dermatiidi tekke tõenäosuse suurenemine, - kätehügieenivahendi kogunemine ehte (eelkõige sõrmuse) alla -- dermatiidi teke tõenäosuse suurenemine, - patsienti (nt beebi) või kolleegi vigastada</p>

Tõendatuse kindlus

Kui kindel võib kokkuvõttes olla sekkumise mõju tõendatuses?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
-------	---------------------------	-------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ☒ Väga madal ☐ madal ☐ keskmine ☐ väga ☐ kaasatud uuringud puuduvad 	<p>Kliinilisele küsimusele vastamiseks tööühma poolt oluliseks peetud kolmest tulemusnäitajast mikroorganismide hulga (sh selle muutuse) kohta käitel <u>sõrmus(t)e kandmise korral</u> pärines info 12 uuringust (vt allikate loetelu eespool sekkumise soovimatu mõju kirjelduses) ning käekella kandmise korral vaid 2 uuringust (6)(7). Sõrmus(t)e kandmise mõju käsitletud uuringud olid (ühe erandiga (1)) jälgimis- või läbilõikelised uuringud, mille kvaliteet loetakse juba <i>a priori</i> nihke suhteliselt suure tõenäosuse tõttu madalaks. Enamikest uuringutest pärinev tõendus oli peamiselt suhteliselt väikse valimi, aga ka muude tõendatuse astme hindamisel kasutatavate kriteeriumite alusel antud kliinilise küsimuse kontekstis väga madala astmega. Vaid neljast uuringust (6)(8)(5)(1) pärineva tõenduse aste oli ühe astme võrra kõrgem ehk madal. <u>Käekella kandmise</u> mõju hindas vaid 2 jälgimisuuringut, millest ühe puhul oli tõendatuse aste madal (6) ja teisel väga madal (7).</p> <p>Ehete kandmise mõju mikroorganismide ülekandumise muutusele (kätlemisel) käsitles vaid 1 jälgimisuuring (10), mis käsitles sõrmus(t)e kandmist ja millest pärinev info oli väga madala astme tõendatusega.</p> <p>Ehete kandmise mõju kohta tervishoiutekete infektsioonide avaldumusele ühtki tõendusmaterjali allikat (uuringut) ei leitud.</p> <p>KOKKUVÕTTES võib teadusuuringutest pärineva tõendusmaterja selle kliinilise küsimuse kontekstis lugeda väga madala astme tõenduseks.</p>	
--	--	--

Väärtushinnangud

Kas see, kuivõrd inimesed (inimeste erinevad alarühmad) peamisi tulemusi väärtustavad, varieerub või kui ebakindlad me nende hinnangutes oleme?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED
--------------	----------------------------------	-------------------------------

<p> ☐ oluline ebakindlus või varieeruvus ☒ võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus ☐ oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub ☐ oluline ebakindlus või varieeruvus puudub </p>	<p>Eraldi teadusuuringuid tervishoiutöötajate ja patsientide väärtushinnangute ja suhtumise kohta ehetesse ei otsitud. Ehete kandmise mõju hindavate uuringute otsingul tuli aga välja üks uuring, milles oli hinnatud tervishoiutöötajate teadmisi jm ehete kandmise mõjust mikroorganismide esinemisele käte nahal (13). Ehkki vastava artikli pealkiri viitab sellele, et mh uuriti tervishoiutöötajate teadmisi, suhtumist ja nn harjumusi ehete kandmise kohta/osas, ei ole artiklis neid andmeid esitatud.</p>	<p>Ühes algselt tõendusmaterjalina kaasatud artiklis, mis seetõttu, et tegemist oli kirjanduse ülevaatega, tõendusmaterjali süsteesisist välja jäeti (14), oli arutelu-osas toodud järgmine info: "<i>In a study of attitudes of more than 300 patients and medical staff regarding the appearance of physicians, all groups examined disliked excessive jewellery, long fingernails, blue jeans and sandals.</i>" (15). Jutt oli erakorralise meditsiini osakonnast.</p> <p>Arutluseks: Tervishoiutöötajate uskumused ja eelistused: - abielusõrmuse eemaldamine kui halbe enne, eelkõige hooldustöötajad ja võimalik, et rahvuslik-kultuurilised eripärad</p> <p>Tervishoiutöötajate mugavus: - tihedat abielusõrmust on töö ajaks raske eemaldada, - eemaldatud sõrmus võib kaduma minna</p>
<p>Mõjude tasakaal Kas sekkumise soovitud ja soovimatu mõju vahekord viitab sekkumise või võrdlus(tegevuse) ülekaalule?</p>		
<p>OTSUS</p>	<p>TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL</p>	<p>TÄIENDAVAD KAALUTLUSED</p>

☐ soosib võrdlust ☒ pigem soosib võrdlust ☐ ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ pigem soosib sekkumist ☐ soosib sekkumist ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Ehete kandmise negatiivne mõju kaalub selgelt üles nende kandmise positiivse mõju (mida meditsiinilisest/kliinilisest aspektist ei näidanud ükski tõendusmaterjalina kaasatud uuring).	Arutluseks: Ehete kandmise positiivne mõju: - tervishoiutöötaja harjumus, soov kanda emotsionaalse väärtusega ehete, soov end kaunistada - ... ?
--	--	--

Vajaminevad ressursid

Kui suur on ressursivajadus (kulud)?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED
☐ suur kulu ☐ keskmine kulu ☒ mitteamvestatav kulu ja sääst ☐ keskmine sääst ☐ suur sääst ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Eraldi teadusuuringuid sel teemal ei otsitud ning tõendusmaterjalina kaasatud uuringutest vastavat infot ei leitud.	Arutluseks: Ehete mittekandmisega või töö ajaks eemaldamisega ei ole seotud (lisa)kulutus. Spetsiaalne ehete vutlar kaela oleks lisakulu.

Vajaminevate ressursside tõendatuse kindlus

Milline on ressursivajaduse (kulude) tõendatusse aste?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED
☐ Väga madal ☐ madal ☐ keskmine ☐ väga ☒ kaasatud uuringud puuduvad	Eraldi teadusuuringuid sel teemal ei otsitud.	

Kulutõhusus

Kas sekkumise kulutõhusus soosib sekkumist või võrdlust?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED

☐ soosib võrdlust ☐ pigem soosib võrdlust ☐ ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ pigem soosib sekkumist ☐ soosib sekkumist ☐ Varieerub ☒ kaasatud uuringud puuduvad	Eraldi teadusuuringuid sel teemal ei otsitud ning tõendusmaterjalina kaasatud uuringutest vastavat infot ei leitud.	
---	---	--

Võrdsed võimalused

Kuivõrd sekkumine mõjutab tervisevõimaluste võrdsust?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED
☐ vähendab võrdsust ☐ tõenäoliselt vähendab võrdsust ☒ tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust ☐ tõenäoliselt suurendab võrdsust ☐ suurendab võrdsust ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Eraldi teadusuuringuid sel teemal ei otsitud ning tõendusmaterjalina kaasatud uuringutest vastavat infot ei leitud.	<p>Arutluseks: Kas ehte (nt abielusõrmuse) eemaldamise nõude korral pannakse mõned tervishoiutöötajad ebavõrdsesse seisu? Nt teatud usu või tõekspidamistega inimesed.</p> <p>Aga mida võivad arvata mõned patsientide alarühmad (nt puritaanid), kui nendega tegelevad tervishoiutöötajad kannavad ehteid? Või vastupidi, kui ei kannu ehteid?</p> <p>Eesti oludes ei tooks siin midagi olulist välja.</p>

Vastuvõetavus

Kas sekkumine on huvitatud osapooltele vastuvõetav?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVID KAALUTLUSED
☐ Ei ☐ Pigem ei ☒ Pigem jah ☐ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Eraldi tervishoiutöötajate seas tehtud teadusuuringuid ehte mittekandmise, tööajaks eemaldamise vastuvõetavuse kohta ei otsitud. Ehte kandmise mõju hindavate uuringute otsingul tuli aga välja üks uuring, milles oli hinnatud tervishoiutöötajate teadmisi, suhtumist ja nn harjumusi mh ka ehetesse (13). Uuringut kirjeldavas artiklis tervishoiutöötajate suhtumise kohta ehte kandmisse siiski andmeid ei esitatud.	Vähenenud tõendus põhjus, eriti mo ülekandumise kohta ja haiguste tekke kohta. Hooldekodudes veel eriti.

Teostatavus

Kas sekkumine on teostatav?

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Ei ☐ Pigem ei ☐ Pigem jah ☒ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Eraldi teadusuuringuid sel teemal ei otsitud ning tõendusmaterjalina kaasatud uuringutest vastavat infot ei leitud.	Arutluseks: - kas ehte (nt abielusõrmuse) eemaldamise nõude järgimine tekitab probleeme? WHO 2009 juhendis anti nõu, et ehte kadumise vältimiseks võib töö ajaks nt sõrmuse panna kaelaketi külge (kaela).

OTSUSTE KOKKUVÕTE

PROBLEEM	OTSUS						
	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda
SOOVITUD MÕJU	Tühine	Väike	keskmine	Suur		Varieerub	Ei oska öelda
SOOVIATU MÕJU	Suur	keskmine	Väike	Tühine		Varieerub	Ei oska öelda
TÕENDATUSE KINDLUS	Väga madal	madal	keskmine	väga			kaasatud uuringud puuduvad
VÄÄRTUSHINNANGUD	oluline ebakindlus või varieeruvus	võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus	oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub	oluline ebakindlus või varieeruvus puudub			
MÕJUDE TASAKAAL	soosib võrdlust	pigem soosib võrdlust	ei soosi sekkumist ega võrdlust	pigem soosib sekkumist	soosib sekkumist	Varieerub	Ei oska öelda
VAJAMINEVAD RESSURSID	suur kulu	keskmine kulu	mittearvestatav kulu ja sääst	keskmine sääst	suur sääst	Varieerub	Ei oska öelda
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATUSE KINDLUS	Väga madal	madal	keskmine	väga			kaasatud uuringud puuduvad
KULUTÕHUSUS	soosib võrdlust	pigem soosib võrdlust	ei soosi sekkumist ega võrdlust	pigem soosib sekkumist	soosib sekkumist	Varieerub	kaasatud uuringud puuduvad
VÕRDSSED VÕIMALUSED	vähendab võrdsust	tõenäoliselt vähendab võrdsust	tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust	tõenäoliselt suurendab võrdsust	suurendab võrdsust	Varieerub	Ei oska öelda
VASTUVÕETAVUS	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda
TEOSTATAVUS	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda

SOOVITUSE LIIK

Tugev soovitus mitte teha ☐	Nõrk soovitus sekkumise vastu ☐	Nõrk soovitus kas sekkumise või alternatiivi poolt ☐	Nõrk soovitus sekkumise poolt ☐	Tugev soovitus teha ☐
--	--	---	--	--

JÄRELDUSED

Soovitus

Meenutuseks, et küsimus, millele tuleb vastus anda, on:

Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajate sõrmuste, käekellade, käekettide ja -võrude kandmine või mittekanndmine mõjutab mikroorganismide hulka kätel?

Lähikokkupuutel patsiendi/kliendiga ja tema lähiümbrusega ning aseptilistel tegevustel ärge kandke kätel ehteid ega kella.

(Väga madal tõendatuse aste, tugev soovitus)

'lähiümbrus' lisatud TR koosolekul 5.10.2021 kõigepealt küsimusele 3 vastuseks antud soovituses. Ja siis ühtluse mõttes lisatud see TR otsusel koosoleku ajal ka siinsesse soovitusse.

Põhjendus

Kaalutlused alamrühmade osas

Rakenduskaalutlused

Jälgimine ja hindamine

Edasiste/täpsustavate uuringute vajadus

VIIDETE KOKKUVÕTE

1. Wongworawat MD, Jones SG. Influence of rings on the efficacy of hand sanitization and residual bacterial contamination. *Infection Control and Hospital Epidemiology*; 2007.
2. Kelsall NK, Griggs RK, Bowker KE, Bannister GC. Should finger rings be removed prior to scrubbing for theatre?. *J Hosp Infect*; 2006.
3. Salisbury DM, Huttilz P, Treen LM, Bollin GE, Gautam S. The effect of rings on microbial load of health care workers' hands. *Am J Infect Control*; 1997.
4. Yildirim I, Ceyhan M, Cengiz AB, Bagdat A, Barin C, Kutluk T, Gur D. A prospective comparative study of the relationship between different types of ring and microbial hand colonization among pediatric intensive care unit nurses. *Int J Nurs Stud*; 2008.
5. Trick WE, Vernon MO, Hayes RA, Nathan C, Rice TW, Peterson BJ, et al. Impact of Ring Wearing on Hand Contamination and Comparison of Hand. *Clinical Infectious Diseases*; 2003.
6. Fagernes M, Lingaas E. Factors interfering with the microflora on hands: a regression analysis of samples from 465 healthcare workers. *J Adv Nurs*; 2011.
7. Field EA, McGowan P, Pearce PK, Martin MV. Rings and watches: should they be removed prior to operative dental procedures. *J Dent*; 1996.
8. Fagernes M, Lingaas E, Bjark P. Impact of a single plain finger ring on the bacterial load on the hands of healthcare workers. *Infection Control and Hospital Epidemiology*; 2007.
9. Naeem A, Saluja SA, Krishna D, Shitanshu M, Arun S, Taseer B. Contamination of Dentist's Hands with and without Finger Rings. *J Int Oral Health*; 2015.
10. Fagernes M, Lingaas E. Impact of finger rings on transmission of bacteria during hand contact. *Infect Control Hosp Epidemiol*; 2009.
11. Rupp ME, Fitzgerald T, Puumala S, Anderson JR, Craig R, Iwen PC, Jourdan D, Keuche J, Marion N, Peterson D, Sholtz L, Smith V. Prospective, controlled, cross-over trial of alcohol-based hand gel in critical care units. *Infection Control and Hospital Epidemiology*; 2008.
12. Hoffman PN, Cooke EM, McCarville MR, Emmerson AM. Microorganisms isolated from skin under wedding rings worn by hospital staff. *Br Med J*; 1985.
13. Kennedy AM, Elward AM, Fraser VJ. Survey of knowledge, beliefs, and practices of neonatal intensive care unit healthcare workers regarding nosocomial infections, central venous catheter care, and hand hygiene. *Infection Control and Hospital Epidemiology*; 2004.
14. Jeanes A, Green J. Nail art: a review of current infection control issues. *Journal of Hospital Infection*; 2001.
15. Colt HG, Solut JA. Attitudes of patients and physicians regarding physician dress and demeanour in the emergency department. *Ann Emerg Med*; 1989.